

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nové riziko pro manažery: odpovědnost za kartely

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) představil nedávno plán na zavedení pravděpodobně nejcitlivější změny v historii českého soutěžního práva. Chce zavést osobní odpovědnost fyzických osob za účast na kartelových dohodách. Pokud bude návrh přijat, budou manažeři čelit zcela novému riziku. Co je podstatou návrhu a jak se na plány ÚOHS díváme?

Kontext

České (ale i unijní nebo slovenské) soutěžní právo je tradičně založeno na odpovědnosti společností (právnických osob) za protisoutěžní jednání. Jsou to tedy společnosti, které dostávají za svou účast v kartelech nebo za zneužití dominance (sta) milionové pokuty nebo čelí nárokům na náhradu škody. Zároveň se ukazuje, že tyto pokuty nemusejí mít dostatečně odstrašující efekt: některé společnosti se dopouštějí soutěžních deliktů opakovaně.

Na vině může být morální hazard manažerů plynoucí z konfliktu mezi vlastníkem a manažerem: je to manažer, který páchá protisoutěžní jednání, avšak následky (v podobě pokuty, náhrady škody nebo poklesu hodnoty akcií) nesou téměř výhradně akcionáři (kteří o protisoutěžním jednání často nevědí).

Proto řada evropských států postupně zavádí individuální odpovědnost manažerů s cílem odstrašit je od protisoutěžního jednání. V českém právním řádu máme již 15 let trestní odpovědnost fyzických osob za účast na kartelech. Minimální počty odsuzujících rozsudků však vedou ÚOHS k závěru, že trestní odpovědnost k odstrašení nevede. Co s tím?

Co se navrhuje?

ÚOHS na zářijovém setkání se Soutěžní komisí ICC potvrdil, že připravovaná novela soutěžního zákona má poprvé zavést **osobní (správní) odpovědnost manažerů a dalších jednotlivců** za účast na kartelových dohodách. Konkrétně se počítá s těmito prvky:

- **Rozsah:** Odpovědnost se má vztahovat jen na **horizontální kartelové dohody** (dohody o cenách, bid rigging, rozdělení trhu, bojkot apod.). Na rozdíl od loňského návrhu zůstanou vertikální dohody (dodavatel–distributor) mimo.
- **Sankce:** Mohou být uloženy pokuty až do výše **10 milionů Kč** a **zákaz činnosti** až na pět let.
- **Forma zavinění:** Odpovědnost se má vztahovat jen na **úmyslné jednání**; samotná nedbalost postihována nebude.
- **Sankcionované jednání:** Do působnosti mají spadat nejen přímá účast, ale i **pokusy či napomáhání**.

- **Leniency:** Fyzické osoby budou moci využít leniency program. V této souvislosti ÚOHS zdůraznil, že cílem zavedení odpovědnosti fyzických osob není primárně trestat jednotlivce, ale využít je jako **zdroj informací** pro odhalování kartelů.

Z uvedených prvků vyplývá, že ÚOHS směřuje k systému, jehož cílem je nejen odrazovat od nezákonného jednání, ale především motivovat zasvěcené osoby k podání podnětů vedoucích k odhalení kartelu.

Rizika pro manažery

Poprvé v historii se mají do přímého zorného pole dostat nejen společnosti, ale i jejich manažeři a zaměstnanci:

- **Finanční odpovědnost:** Pokuty až do 10 milionů Kč mohou zatížit jednotlivce a nemusí být kryty společností ani pojištěním.
- **Dopad na kariéru:** Zákaz činnosti může znemožnit výkon manažerských nebo řídicích funkcí na několik let.
- **Vyšetřovací tlak:** Manažeři mohou čelit častějším výslechům, větší odpovědnosti při vysvětlování kroků společnosti a vyššímu tlaku na osobní spolupráci s ÚOHS.
- **Právní zastoupení:** Manažerům budou hrozit citlivé sankce a jejich zájmy se mohou dostat do rozporu se zájmy zaměstnavatele. Bude třeba, aby byli sami zastoupeni advokátem se zkušenostmi se soutěžním právem.

Co to znamená pro firmy

Navrhovaná úprava představuje **zásadní změnu pravidel hry**. Soutěžitelé proto musí věnovat compliance ještě větší pozornost než dosud:

- **Posílení školení:** Manažeři by měli jasně rozumět tomu, že jim hrozí osobní odpovědnost.
- **Příprava na šetření:** Protokoly a postupy pro dawn raidy by měly reflektovat, že pozornost může být zaměřena i na jednotlivce.
- **Rozdílné zájmy:** Společnosti se musejí připravit na variantu, že strategie manažerů a společnosti ve vztahu k vyšetřování soutěžního úřadu se může lišit. Zatímco jeden může chtít se obhajovat, druhý může s úřadem spolupracovat. To může přinášet dosud nepoznané napětí.
- **Funkční interní reporting:** Spolehlivé a důvěryhodné kanály mohou zabránit tomu, aby zaměstnanci řešili situaci přímo s ÚOHS.

Komentář

Plánovaná novela ukazuje, že **soutěžní compliance už není jen korporátní otázkou, ale i osobní odpovědností manažerů a zaměstnanců**. Nově hrozí nejen finanční postihy, ale i profesní dopady a vyšší tlak při vyšetřování. Společnosti by proto měly posílit školení,

nastavit důvěryhodné interní kanály a přizpůsobit postupy pro dawn raidy tak, aby pokryly i rizika jednotlivců. Nejlepším štítem proti firemní i osobní odpovědnosti bude **proaktivní a důsledná compliance**. ÚOHS se novou úpravou snaží dostat manažery a jejich zaměstnavatele do kontradiktorní pozice, což bude nutně přinášet napětí a rizika, jejichž rozsah a důsledky je však těžké nyní odhadnout.

JUDr. Robert Neruda, Ph.D.
Partner

JUDr. Petra Joanna Pipková, Ph.D., LL.M.
Senior advokátka

HAVEL & PARTNERS
ÚSPĚCH SPOJUJE

HAVEL & PARTNERS s.r.o., advokátní kancelář
Florentinum, recepce A
Na Florenci 2116/15
110 00 Praha 1

Tel.: +420 255 000 111
Fax: +420 255 000 110
e-mail: office@havelpartners.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)